

5. Симоненко В. Українська енциклопедія джазу / В. Симоненко. – К. : Центрмузінформ, 2004. – 230 с.
6. Фейертаг В. История джазового исполнительства в России / В. Фейертаг. – СПб. : Скифия, 2010 г. – 295 с.
7. Шаповал О. Джазова термінологія в оркестровому класі : прикладний англо-український словник / О. Шаповал. – К. : Київський ін-т музики ім. Р.М. Глієра, 2011. – 27 с.

УДК 782.9

*Палкіна Ірина Ігорівна,
аспірантка Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв*

ЖАНРОВА ПАЛІТРА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ АЛЬБОМІВ У ТВОРЧОСТІ "PINK FLOYD": ВІД ВОКАЛЬНОГО ЦИКЛУ ДО РОК-ОПЕРИ

Стаття присвячена жанру концептуального альбому у творчості "Pink Floyd". Альбоми гурту проаналізовано у хронологічному порядку, за жанровими та стильовими ознаками. Доведено, що в альбомній творчості "Pink Floyd" наявна еволюція як форми, так і підходів до втілення змісту. Автор доходить висновку, що жанр концептуального альбому є домінуючим у творчості "Pink Floyd".

Ключові слова: рок-музика, концептуальний альбом, рок-опера, Pink Floyd.

Палкина Ирина Игоревна. Жанровая палитра концептуальных альбомов в творчестве "Pink Floyd": от вокального цикла к рок-опере.

Статья посвящена жанру концептуального альбома в творчестве "Pink Floyd". Альбомы группы проанализированы в хронологическом порядке, по жанровым и стилевым признакам. Доказано, что в альбомном творчестве "Pink Floyd" присутствует эволюция как формы, так и подходов воплощения содержания. Автор приходит к выводу, что жанр концептуального альбома доминирует в творчестве "Pink Floyd".

Ключевые слова: рок-музыка, концептуальный альбом, рок-опера, Pink Floyd.

Iryna Palkina. The genre variety of conceptual album in creation of "Pink Floyd".

The article is devoted the genre of conceptual album in creation of "Pink Floyd". The author analyses the albums of the band by genre and stylish signs in a chronologic order. It must be emphasized that there is evolution in album creation of "Pink Floyd" by form and by maintenance. Author concludes that the genre of conceptual album prevails in creation of "Pink Floyd".

Key words: rock-music, conceptual album, rock-opera, Pink Floyd.

Рок-музика як феномен масового мистецтва ХХ століття на сьогоднішній день часто стає об'єктом наукових досліджень. Не зважаючи на кількісну перевагу подібних праць культурологічного та соціологічного напрямів, спостерігається певне поживлення наукового інтересу вивчення року саме з музикознавчої точки

зору. Проте, зосереджуючи свою увагу на стильовому аспекті рок-музики, дослідники рідко акцентують на її жанровій різноманітності.

Рок-музика одразу після своєї появи почала стрімко еволюціонувати: рок-н-рол у якості акомпанементу до танців, як не дивно, став підґрунтям для складних композицій, які за формою невимушено наслідували твори академічної музики. Найрозповсюдженішим жанром виявилися концептуальні альбоми, велика кількість та висока якість яких вимагає детального вивчення, чим зумовлена актуальність даної статті.

Велика кількість рок-гуртів у 1970-х роках зверталися до жанру концептуального альбому, проте альбомна творчість саме "Pink Floyd" є зразковою і хрестоматійною (а тому найзручнішою для вивчення): чітко прослідковується еволюційний шлях за жанровими ознаками від першого до останнього альбому. Мета даної статті – дослідити жанрову палітру концептуальних альбомів у творчості "Pink Floyd".

На початку 1970-х років творчий доробок гурту "Pink Floyd" складали психоделічні пісні Сіда Баррета, музика до двох кінофільмів, кілька сюїт (що були лише частинами альбомів) та кілька складних за формою довготривалих композицій. Отже, поява концептуальних альбомів була логічною закономірністю; більш того, всі альбоми, випущені колективом у наступні десять років – виключно концептуальні.

Перший концептуальний альбом учасники гурту випустили у 1973 році під назвою "The Dark Side Of The Moon". В основі концепції альбому лежить твердження про те, що "сучасне життя є дорогою до безумства, і індивід повинен вести сувору боротьбу за збереження розуму" [5]. Головною стала "ідея з'єднати композиції з темами божевілля, старості, роботи і смерті, що хвилюють кожного з нас" [3, 13] – тобто показати "зворотній (або темний) бік" людства та життя в цілому.

Якщо не враховувати інтродукції "Speak To Me" та двох інших інструментальних п'єс ("On The Run" та "Any Color You Like"), альбом "The Dark Side Of The Moon" є вокальним циклом, у якому агресивні ритмічні "Time" та "Money" контрастно відтіняються ліричними і спокійними баладами "Breathe", "Us And Them" та "Brain Damage". Альбом складається з десяти композицій: по п'ять творів на кожній стороні платівки.

Інструментальний вступ (2-хвилинна композиція "Speak To Me" на фоні ледве чутних голосів) плавно перетікає у пісню "Breathe". Перша сторона платівки так чи інакше пов'язана з темою часу та смерті: у піснях "Breathe" та "Time" йде мова про безглуздість витрачання часу та зусиль – мінімалістичний інструментальний твір "On the Run" музиканти трактують як прояв параноїдального страху смерті, а "The Great Gig In The Sky" – блюзова композиція-вокаліз, присвячена існуванню після смерті.

Другу сторону платівки відкриває пісня "Money" – безперечно, емоційний та ідейний центр циклу, на чому наголошує Л. Мархасєв: "Ідейний лейтмотив альбому – викриття влади грошей, суспільства, у якому гроші вершать долі війни та миру" [4, 255]. Пісня складається з трьох куплетів, написаних у характерному 7-дольному розмірі; куплети "розриваються" програшем, у якому розмір

змінюється на 6- та 4-дольний. Заспів побудований на остинатній фразі, дорученій гітарі (мотив, що є "символом цинічності") (приклад 1).

Наступна депресивно-філософська пісня "Us And Them" контрастує з саркастичною "Money", не дивлячись на ту саму тональність та зміну композицій без пауз. Надалі в альбомі відсутні контрасти: "Any Color You Like" та "Brain Damage" вирішені у тому ж настрої, що й "Us And Them".

Наступним після "Dark Side" альбомом стає "Wish You Were Here", випущений у 1975 р. За задумом він присвячений шоу-бізнесу і складається з п'яти номерів.

Перша та остання композиції альбому – "Shine On You Crazy Diamond part 1-5" та "Shine On You Crazy Diamond part 6-9" – його основа, своєрідна контрастно-складеною форма, створена методом колажу (випробуванням на композиціях "Atom Heart Of Mother" та "Echoes"). "Shine On You Crazy Diamond" є одою Сіду Баррету, що "одночасно оспівує безумство Сіда, як апофеоз його творчих можливостей, і оплакує його відхід у шизофренічну ізоляцію" [5]. Через монтажну техніку написання твору, у назвах кожної частини присутні цифри, що позначають кількість фрагментів, з яких він створений (насправді ж, такий поділ умовний). У вступі присутні мотиви, які надалі набувають самостійності і стають основою вокальної теми.

На четвертій хвилині з'являється яскравий мотив, доручений гітарі, який музиканти назвали "темою Сіда" (приклад 2). Він багаторазово повторюється у кульмінаційній частині твору і, що характерно, повторюється стало, не змінюючись, не маючи розробки й не переходячи у розгорнуту мелодію. Одночасно з проведенням теми Сіда звучить мелодія імпровізаційного характеру, що дозволяє говорити про використання прийому політематизму.

Частина "Shine On You crazy Diamond" завершується піснею. Заспів складається з двох однакових речень, фрази яких контрастні між собою (перша – речитативна і спокійна, розповідного характеру; друга фраза-відповідь більш кантиленна та життєстверджуюча) (приклад 3). Контраст підкреслюється і фактурним викладенням: перша фраза – одноголосна, друга – багатоголосна (приклад 4). Протягом двох куплетів текст фрази-відповіді однаковий і співпадає з назвою композиції; ця фраза-відповідь, фраза-заклик – найбільш оптимістичний та найбільш відчайдушний момент як однойменної композиції, так і альбому в цілому.

Альбом побудований таким чином, що композицію "Shine On You Crazy Diamond" розривають три інші твори – "Welcome To The Machine" "Have A Cigar" та однойменна з альбомом "Wish You Were Here", які описують темний бік шоу-бізнесу з різних сторін.

"Welcome To The Machine" символізує музичний бізнес як такий, що уявляється Р. Уотерсу "у вигляді безжалісної машин, чия присутність символізується у пісні пульсацією синтезатора" [5].

"Have A Cigar" – уособлення представників шоу-бізнесу. Іронічно-саркастичне висміювання їх пафосу найбільш відобразилося у темі, що з'являється у вступі і надалі присутня у програшах та коді. За звуковисотністю вона є дзеркальною, символізуючи, таким чином, обмеженість, відсутність розвитку, топтання на одному місці (приклад 4).

"Wish You Were Here" відрізняється від двох попередніх пісень більш розвиненою мелодією та меланхолічністю. Трек починається звуковим ефектом пошуку радіохвилі. Після кількох перемикань потрібна хвиля знайдена, починається пісня. "Wish You Were Here" – внутрішній монолог "зірки", яка усвідомлює несправжність своєї всемогутності.

Друга частина "Shine On You Crazy Diamond" починається суворо та жорстко. Це реакція на вищеописані три пісні-уособлення музичного бізнесу з різних сторін (шоу-бізнес як система, пихатість його складових та розчарування у самому собі). Композиція продовжується імпровізаційним гітарним соло, у якому викристалізовується головна тема. Цього разу вона звучить впевненіше та істеричніше. Заклик "Shine On You Crazy Diamond!" виконавці тепер майже кричать. Проте, не дивлячись на завзятий характер заклику, кода твору носить трагічний характер.

Концептуальний альбом під назвою "Animals" (1977), також містить у собі п'ять композицій, крайні з яких є двома частинами одного цілого. Проте якщо "Shine On You Crazy Diamond" – основа альбому, в якому інші пісні сприймаються як вставки, то "Pigs On The Wings" – лише арка до основної частини "Animals". Аркою до вокального циклу стала коротка лірична балада, контрастна за настроєм до основного матеріалу платівки. Обидві частини "Pigs On The Wings" сприймаються як партії оповідача.

В. Слобжин, говорячи про концепцію альбому "Animals", стверджує наступне: "Коли запис почався, концепції альбому не існувало. Лише в ході роботи Уотерсу спало на думку, що існуючі музичні частини можуть бути об'єднані образами свиней, собак і овець, які алегорично зображають різні типи людей... Епіграфом до альбому стала знаменита цитата з книги Дж. Оруелла "Скотний двір": "Всі тварини рівні, але деякі рівніші, ніж інші", і фактично ця прекрасна соціальна пародія стала системою координат для лірики альбому. Згідно із зооморфним соціально-політичним пристроєм Уотерса, всі люди розділяються на собак, свиней і овець" [5].

Перший показаний типаж – собаки, уособлення "нещадних прагматиків, які щодуху рвуться до годівниці" [6]. Виходячи з тексту, "Dogs" складається з шести куплетів та коди. Мелодія, хоч і виконується експресивно, не сприймається як виразна. Проте, вже традиційно для гурту, музично-поетичні фрагменти є рівнозначними з інструментальними. Періодично розвиток музичної тканини "зупиняється" за рахунок багаторазового повторення одного звуку або складу (ефект відлуння).

Наступна композиція присвячена свиням, "лицемірним і схильним до тиранії моралістам, що викликають відчуття жалості" [6]. Починається вона безтурботною мелодією – арпеджованим викладенням гармонії (приклад 5). Три куплети символізують трьох свиней, відповідно назві "Pigs (Three Different Ones)". Окрім хард-рокового нахилу, у творі присутня стилістика рок-н-ролу, панк-року та подекуди – реггі.

Третє уособлення – "дурне стадо, що не ставить питань" [там само]. Попри джазоподібно-легковажний вступ, "Sheep" є найжвавішою та найагресивнішою з трьох композицій (важливо зазначити, що від "Dogs" до "Sheep" прослідковується емоційне наростання). Основна тема знову знаходиться у ме-

жах малої терції і відрізняється позірною простотою та примітивністю; виконується з надривом (приклад 6).

Завершує вокальний цикл легка пісня "Pigs On The Wing 2" – повторення пісні-вступу. Прозорий акомпанемент акустичної гітари та вокальна манера наспівування різко контрастують з попередніми номерами альбому. Події та герої основної частини здаються несправжніми.

Показово, що у двох останніх альбомах більшість пісень мають занадто примітивну мелодію, яка частіше за все зводиться до трьох нот – I, II, та III ступенів. Беручи до уваги, що у цих піснях йдеться про негативних обмежених персонажів, доцільно припустити, що така примітивність музичного матеріалу є прийомом для зображення недалекодості "героїв".

Якщо у "The Dark Side Of The Moon" скріплюючим елементом є лише ідейний бік альбому, то наступні два є більш цілісними: основним твором "Wish You Were Here" є "Shine On You Crazy Diamond", у який "втручаються" невеликі за обсягом уособлення вад шоу-бізнесу; в "Animals" присутня арка, відчутний певний емоційний накал від другого до четвертого треку платівки. Так чи інакше відбулася спроба зобразити всі вади та негативних персонажів за допомогою трихорда. Отже, якщо "The Dark Side Of The Moon" є вокальним циклом, то "Wish You Were Here" та "Animals" – твори змішаного типу, які можна віднести до вокально-інструментальних жанрів (першість надається інструментальному началу).

Найціліснішим у творчості гурту став альбом "The Wall" ("Стіна"), написаний Р. Уотерсом у 1979 р. На відміну від попередніх концептуальних альбомів "Pink Floyd", у "The Wall" присутня чітка сюжетна лінія: "перед уявним поглядом слухача проноситься ціла драматична картина людської особи – історія вигаданої "рок-зірки" на ім'я Пінк Флойд. Кожен момент його біографії (втрата батька, дитинство, школа, жінки, популярність) стає окремою картинкою, окремою психологічною травмою, окремою "цеглиною", з якої довкола героя будується Стіна відчуження, ізоляції і нерозуміння, і одночасно – Стіна внутрішньої захищеності, своєрідної безпристрасної маски" [2].

"The Wall" випущений у вигляді подвійного альбому, кожна платівка якого складається з 13 номерів. Твір обрамлений аркою зі вступного номеру "In The Flesh?" та завершального "Outside The Wall", що створюється за допомогою проведення теми безтурботного характеру (хор хлопчиків), що символізує світ ззовні стіни (приклад 7). У фінальному номері ця тема проводиться п'ять разів. У вступі ж на п'ятому такті її уриває вторгнення жорстких рифів електрогітар, після яких оповідач запрошує "подивитися шоу" (прийом, нап'ямую запозичений з "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band").

Спочатку Р. Уотерс задумував "Стіну" як одинарний альбом, що мав завершуватися піснею "Goodbye Cruel World" (остання пісня з першої частини альбому). Проте песимістичне завершення не влаштувало продюсера та інших учасників гурту, тож було прийняте рішення продовжити історію Пінка у другій частині альбому. "Goodbye Cruel World" – лише період повторної будови, що складається з двічі проведеної теми "світу ззовні стіни". На цей раз, завдяки вокальній манері Уотерса та депресивно-суїцидальному тексту ("Прощавай жор-

стокий світ, / Я сьогодні тебе покидаю / Прощай, прощай, прощай. / Прощайте всі люди, / Вам нічого мені сказати, / Щоб я змінив своє рішення"), безтурботність змінюється на приреченість. Проте цей текст вказує не на рішення героя піти на самогубство, а на повну ізоляцію від оточуючого світу.

Окрім фінальних пісень першої та другої сторони платівки (написаних на основі "теми ззовні стіни"), в альбомі присутні інші повтори: пісні "In The Flesh?" (інтродукція альбому) та "In The Flesh" (що знаходиться в середині другої сторони платівки). Повтори не є точними: друга пісня більш агресивна і триваліша, за рахунок багатоголосної вокальної вставки між вступом і безпосередньо вокальною партією, та завдяки другому куплету, який є варіацією на перший.

Наявні в альбомі і лейтмотиви. "Немузичними" лейтмотивами можна вважати телефонні гудки та фразу "Is there anybody out there?", яка є єдиною у однойменній композиції і повторюється чотири рази (потім це питання звучить у кінці твору "Bring The Boys Back Home").

Основних лейтмотивів у альбомі два. Один з'являється у другому номері платівки під назвою "The Thin Ice" і символізує певну "тріщину у тонкому льоді", певне розчарування. У другому ж куплеті він доручений гітарі. Надалі лейтмотив присутній у пісні "Goodbye Blue Sky" у вигляді приспіву на текст, що повністю співпадає з назвою пісні. Наступний лейтмотив є інтонацією від першого до третього ступеня – I, II, III, II. Ця інтонація зустрічалась ще у вступі до пісні "Time" (що є частиною циклу "The Dark Side Of The Moon"), потім з'являлась у двох наступних альбомах, але найбільшої яскравості набувала саме у "The Wall", завдяки характерному синкопованому ритму (приклад 8). Вперше цей лейтмотив звучить на самому початку альбому як вступ до пісні "In the Flesh?" (приклад 9).

На першій стороні платівки знаходяться три треки під назвами "Another Brick In The Wall Part 1", "Another Brick In The Wall Part 2" та "Another Brick In The Wall Part 3". Лейтмотив стає тут основою мелодії творів, у яких ліричний герой відгороджується від світу стіною. В "Another Brick In The Wall Part 1", тема звучить повільніше та спокійніше (приклад 10). Далі мотив зустрічається у первозданному вигляді у пісні "Another Brick In The Wall Part 2", другий куплет якої співає хор хлопчиків Ізлінгтонської школи. Модифікований мотив стіни є основою пісні "Empty Spaces" (приклад 11).

На другій стороні платівки даний лейтмотив звучить у 5 номерах: у контрастному програві балади-звернення "Hey You"; у вигляді пунктирної гітарної теми у творі "Is There Anybody Out There", яка набуває певної ліричності та спокою; у пісні "In The Flesh" (що повторює однойменну пісню-вступ до альбому); у "Waiting For The Worms", де лейтмотив стіни перегукується з вокальною темою пісні і завершує її та у пісні "The Trial" перед безпосереднім руйнуванням стіни.

Перейдемо до сюжетної лінії подвійного альбому, що тяжіє до рок-опери. М. Жолобов спрощено описує його як "40 хвилин хворобливих спогадів про причини і наслідки плюс ще 40 хвилин опису душевної деградації, і у фіналі — стрімкий вихід з безвиході" [1]. Отже, перша сторона платівки – спогади героя про його поступове "відгородження стіною": втрата батька ("Another Brick In

The Wall Part 1"), школа, яка на думку Р. Уотерса пригнічує та надломлює особистість ("The Happiest Days Of Our Lives" та "Another Brick In The Wall Part 2"), мати, яка занадто опікується дитиною ("Mother"), стосунки з жінками ("Yong Lust", "One of My Turns" та "Don't Leave Me Now") і, як наслідок, остаточне рішення повністю відгородитися від усіх стіною ("Another Brick In the Wall Part 3" та "Goodbye Cruel World").

Друга частина альбому – це теперішнє героя, що став рок-зіркою. "Is There Anybody Out There" та "Nobody Home" – усвідомлення Пінком його внутрішньої ізоляції від оточуючих та роздуми щодо цього. Перед слухачем розкривається епізод із зіркового життя Пінка: виходячи на сцену, він уявляє себе нацистським лідером і поводить себе відповідним чином ("In The Flesh", "Run Like Hell" та "Waiting For The Worms"). Нарешті, усвідомивши свою поведінку ("Stop"), Пінк влаштовує собі внутрішній суд "The Trial", і вердиктом суддів стає руйнація стіни.

Окрім номерів, які рухають сюжет, у "The Wall" присутні пісні-вставки – ліричні відступи. Такими є "Goodbye Blue Sky", "Hey You", "Vera" та "Bring The Boys Back Home".

Піснею "Hey You" відкривається друга платівка подвійного альбому. Це баладна пісня-звернення до слухача, текст якої складається із суцільних риторичних питань: герой шукає порозуміння з людьми. Два куплети заспіву контрастують із темою програшу на основі лейтмотиву стіни, після чого з'являється нова вокальна тема: "Стіна виявилася занадто високою".

"Vera" та "Bring The Boys Back Home" продовжують воєнну тематику – одну з провідних у творчості Р. Уотерса. Кульмінація подвійного концептуального альбому, як і потрібно, припадає на третю чверть твору – це низка з п'яти пісень, що описують випадок на концерті: "In The Flesh", "Run Like Hell", "Waiting For The Worms", "Stop" та "The Trial". Апогеєм кульмінації є остання пісня – суд над героєм, який він сам вирішив зробити. Композиція наділена саркастичними рисами та написана у дусі номеру з оперети. Свідками на цьому суді виступають персонажі з першої сторони платівки: Вчитель, Дружина, Мати. Між їх "виступами" Пінком виконується різко контрастуючий короткий приспів на основі секундної інтонації, викладеної половинним тривалостями, з текстом "Crazy". Приспів повторюється хором. Суддя виносить вердикт: покарати Пінка найсуворішим для нього чином – зруйнувати Стіну. Міру покарання підхоплює натовп, багаторазово скандуючи "Tear down the wall!" на фоні лейтмотиву стіни аж поки не роздається звук вибуху – руйнації Стіни. Одразу після цього звучить тиха пісня-фінал альбому "Outside The Wall", що є різко контрастною до попередньої.

Характерною ознакою данного альбому є відсутність довготривалих та суто інструментальних номерів. Усі 26 творів циклу – пісні переважно простої двочастинної куплетної форми. Найтриваліші композиції альбому – "Mother" (5:33), "Comfortably Numb" (6:24) та "The Trial" (5:19); всі три пісні мають по два куплети, між якими або відсутні програші, або ж вони не перевищують чотирьох тактів.

Більшість пісень виконуються від імені героя. Ліричними центрами є монолози Пінка "Don't Leave Me Now" та "Nobody Home", що у свою чергу мають

найрозвиненішу кантиленну мелодію. Персонажі, що стали "ще однією цеглиною у стіні", розкриваються через спогади Пінка, отже не мають власних партій (окрім короткої вставки у пісні "Mother" та "судових показань" у пісні "The Trial"). Окрім героя, у рок-опері присутній оповідач, а деякі фрагменти доручені хору. В альбомі "The Wall" хор відіграє традиційну роль народу (соціуму ззовні стіни). Піснями від імені оточуючих є "Goodbye Blue Sky" та "Bring The Boys Back Home". Також цей образ активно присутній у "Another Brick In The Wall Part 2", "The Show Must Go On", "Waiting For The Worms" та "The Trial". Зазначимо, що соціум кожного разу приймає іншу сторону: якщо протягом всього твору оточуючі люди підтримують позицію Пінка (хоча вони йому і ненависні), то у вирішальній композиції "The Trial" – осуджують героя (хай навіть у його власній уяві).

Якщо не брати до уваги зовсім короткі треки альбому, то кожна пісня з платівки є самостійною і може виконуватися окремо – це говорить на користь номерної структури рок-опери. При цьому кожна композиція перетікає в наступну, деякі навіть сприймаються як єдине ціле ("The Happiest Days Of Our Lives" та "Another Brick In the Wall Part 2", "Empty Spaces" та "Young Lust", "Vera" та "Bring The Boys Back Home"). Динаміка розвитку особистості героя та зміна характеру лейтмотивів протягом твору вказують на певне наскрізне начало у даній рок-опері.

21 березня 1983 р. гурт "Pink Floyd" випустив альбом "Final Cut". Альбом був задуманий як продовження "The Wall" (про що свідчить його робоча назва "Spare Bricks") і мав складатися з пісень, які не увійшли до попереднього альбому. Проте поступово "Final Cut" оформився в повномасштабний альбом з власною концепцією, куди увійшли нові пісні.

Дійсно, альбом має певні спільні риси з "The Wall": так само нехарактерно для "Pink Floyd" на платівці присутні лише короткі пісні простої куплетної форми, тривалість кожної з яких не перевищує п'яти з половиною хвилин; їх так само 13, як і на кожній з двох платівок попереднього альбому; звукові ефекти та шуми ілюструють оточуюче середовище. У новому альбомі навіть присутні деякі гармонічні послідовності та інтонації, що використовувалися у "The Wall" – найяскравішою з них є фортепіанний акомпанемент до приспіву однойменної з альбомом пісні "The Final Cut", запозичений з приспіву "Comfortably Numb". Цикли схожі за стилістикою: у них нічого не лишилося з психоделічного минулого гурту; номери обох рок-опер є або лірично-філософськими баладами-роздумами ліричних героїв, або ж жорсткими піснями соціальної тематики. Проте "Final Cut" не є продовженням "The Wall": тема війни, яка хвилювала Р. Уотерса ще на ранньому етапі творчості гурту, стала головною. В основу концепції ліг Фолклендський конфлікт та міжнародні політичні стосунки.

"Final Cut" був повністю написаний Уотерсом. Після запису та випуску альбому він пішов з гурту, а "Pink Floyd" на чолі з Д. Гілмором написали ще два альбоми – "A Momentary Lapse Of Reason" (1987) та "The Division Bell" (1994), які не були концептуальними (хоча Е. Маббет зазначає наступне про останній альбом: "Не дивлячись на те, що альбом далекий від концептуальних творів "Пінк Флойд", проте, в ньому просліджується тема "зіпсованого зв'язку" або нерозуміння" [3, 30]).

Таким чином, попри наявний яскравий індивідуальний стиль "Pink Floyd", альбомний доробок гурту є досить різноманітним і ілюструє еволюцію творчості даного колективу як у стильовому відношенні, так і по відношенню до форми. П'ять концептуальних творів "Pink Floyd" є різними за структурою. "The Dark Side Of The Moon" – вокальний цикл, об'єднаний однією ідеєю; зв'язки всередині альбомів "Wish You Were Here" та "Animals" набагато цілісніші за рахунок багатьох факторів – отже, є змішаними формами, що попри наявність поетичного тексту тяжіють до рок-сюїт. Останні два альбоми "The Wall" та "Final Cut", окрім музичної та ідейної цілісності, мають сюжет і персонажів, тобто є рок-операми.

Отже, в альбомній творчості "Pink Floyd" наявна як стильова, так і різноманітна жанрова палітра, зумовлена багатьма факторами, перш за все, зміною якісного складу гурту.

Нотні приклади

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

Література

1. Жолобов М. Там, за стеной / М. Жолобов // Легенды рока: Пинк Флойд. – Режим доступу: http://pink-floyd.ru/articles/books/bychkov/behind_the_wall.html.
2. Курий С. Как Pink Floyd строили стену? Возведение / С. Курий. – Режим доступу: <http://shkolazhizni.ru/archive/0/n-47480/>.
3. Маббет Э. Полный путеводитель по музыке "Pink Floyd" / Э. Маббет. – М. : Локид, 1997. – 36 с.
4. Мархасев Л. В легком жанре / Л. Мархасев. – Л. : Советский композитор, 1986. – 296 с.
5. Слобжин В. PINK FLOYD: Архитекторы звука / В. Слобжин, С. Климовицкий, С. Ситников / Режим доступу: <http://www.pink-floyd.ru/articles/books/arhitektor/>.
6. Шеффнер Н. Блюдец, полное чудес / Н. Шеффнер. – Режим доступу: <http://www.pink-floyd.ru/articles/books/schaffner/>.